

بررسی نقش خودکارآمدی تحصیلی و مهارت‌های ارتباطی بین فردی بر دیدگاه دانشجویان در ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی

علی اکبر عجم^{*}

تاریخ دریافت مقاله: ۹۳/۵/۶

تاریخ پذیرش: ۹۳/۱۲/۲۳

چکیده

مقدمه: با توجه به اهمیت استفاده از فناوری‌های جدید از جمله آموزش تلفیقی در آموزش پزشکی و ضرورت ارزشیابی از یادگیری دانشجویان، این پژوهش، با هدف بررسی نقش خودکارآمدی تحصیلی و مهارت‌های ارتباطی بین فردی دانشجویان در ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی انجام شد.

روش‌ها: مطالعه حاضر یک پژوهش توصیفی-مقطعی و جامعه مورد پژوهش کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی مشهد بودند که ۲۶۰ نفر به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای نسبتی انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های خودکارآمدی تحصیلی، استاندارد مهارت‌های ارتباطی بین فردی و دیدگاه دانشجویان به ارزشیابی آموزش تلفیقی و جهت تحلیل داده‌ها از آزمون‌های آماری t -test و ANOVA و آزمون رگرسیون چندگانه سلسله مراتبی استفاده شد.

یافته‌ها: دانشجویان دیدگاه موافق و کاملاً موافقی با ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی داشتند (۹۰ درصد) و نتایج آزمون t تک نمونه‌ای معنی‌دار بود ($t = 51/14$ و $p = 0/01$). بین مهارت‌های ارتباطی بین فردی دانشجویان با توجه به رشته تحصیلی آنان تفاوت معنی‌داری مشاهده شد. متغیرهای مهارت‌های ارتباطی و خودکارآمدی متغیرهایی بودند که دیدگاه دانشجویان نسبت به ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی را پیش‌بینی می‌کردند ($p = 0/01$).

نتیجه‌گیری: یافته‌های این پژوهش نشان داد که مهارت‌های ارتباطی بین فردی و خودکارآمدی دانشجویان در ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی نقش دارد. بنابراین پیشنهاد می‌گردد استفاده از ارزشیابی مبتنی بر رویکرد آموزش تلفیقی در نظام آموزشی مورد توجه قرار گیرد.

کلید واژه‌ها: خودکارآمدی، ارتباطات بین فردی، یادگیری، ارزشیابی

مقدمه

تلفیقی استاد دوره آموزشی را به‌گونه‌ای طراحی می‌کند تا دانشجویان به نتایج یادگیری خود جهت دهند (۵). طراحی برنامه‌درسی مبتنی بر آموزش تلفیقی می‌تواند فرصت‌هایی را برای دانشجویان فراهم کند تا فرایند ارزشیابی شخصی‌شان را از محتوای دوره، همراه با توانایی برقرار کردن کانال‌های تعاملی در فرایند یادگیری تجربه کنند (۶). آموزش تلفیقی، یادگیری دانشجویان را در داخل و بیرون از کلاس درس تسهیل می‌کند و باعث خلق یک الگوی یادگیری پویا در دانشجویان می‌شود و یادگیری دانشجویان در محیط یادگیری، به عنوان یک فرایند مداوم همزمان از طریق کلاس درس فیزیکی، کارورزی حضوری و فن‌آوری برخط (online) اتفاق می‌افتد (۷). یکی از نتایج ممتاز آموزش تلفیقی این است که یادگیری دانشجویان محدود در کلاس درس نمی‌شود و یادگیری آنان از طریق محیط یادگیری برخط گسترش می‌یابد و آن‌ها توانایی تفکر و شرح و بسط دادن بحث‌های کلاسی و محتوای دوره را می‌یابند (۸). ایده‌های جدیدی که در بحث‌ها

فرایند کسب دانش در دانشجویان بستگی به توانایی آنان در جستجوی اطلاعات از منابع آموزشی دارد که استاد در طی دوره ارائه می‌دهد (۱). از آنجایی که محتوای آموزشی اکثر رشته‌های دانشکده پرستاری و مامایی جنبه تئوری، عملی و کارورزی دارد. بنابراین، در عصر حاضر با توجه به پیشرفت تکنولوژی، جهت غنی‌سازی تجربیات یادگیری دانشجویان و افزایش کیفیت یادگیری آنان، استفاده از تکنولوژی‌های جدید در آموزش امری ضروری محسوب می‌شود و با توجه به انعطاف پذیری بالای رویکرد آموزش تلفیقی در زمینه زمان و مکان یادگیری، به دانشجویان اجازه می‌دهد که بهتر به اهداف یادگیری مورد نظر دست یابند (۲). نتایج پژوهش‌های مختلف هم نشان داده است که دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی این شیوه آموزشی را ترجیح می‌دهند و احساس استقلال بیشتری برای یادگیری دارند (۳، ۴). در رویکرد آموزش

* نویسنده مسئول: علی اکبر عجم، استادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور،
aliakbarajam1387@gmail.com
ایران.

روش‌ها و ابزارهای متعدد در ارزشیابی، هم به صورت حضوری و هم به صورت برخط تأکید و تمرکز می‌شود (۱۵). رویکرد آموزش تلفیقی باعث می‌شود تا ارزشیابی‌ها در اشکال گوناگون خودارزیابی، ارزیابی توسط هم‌گروه‌ها، ارزیابی از طریق کارپوشه، آزمون‌های نوشتاری، انجام پروژه‌های دانشجویی و نوشتن مقالات علمی به صورتی حضوری و برخط انجام شود، و با تنوع در اشکال ارزشیابی و مداومت در آن، تمامی جنبه‌ها و ابعاد یادگیری آشکار و ضمنی دانشجویان مورد بررسی دقیق قرار گیرد.

با توجه به ضرورت انجام ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی و ویژگی‌های این رویکرد، بررسی میزان مهارت‌های ارتباطی بین فردی دانشجویان امری اساسی محسوب می‌شود. مهارت‌های ارتباطی بین فردی فعالیتی اجتناب‌ناپذیر و ضروری برای زندگی فردی، گروهی و سازمانی در تمام جوامع بشری است (۱۶). مهارت‌های ارتباطی به رفتارهایی اطلاق می‌شود که شخص می‌تواند از طریق آن با دیگران به نحوی ارتباط برقرار کند که به بروز پاسخ‌های مثبت و پرهیز از پاسخ‌های منفی منتهی شود (۱۷)، بنابراین ماهیت اجتماعی انسان ایجاب می‌کند که آدمی با وجود گوناگون اجتماع و مجموعه‌های درون آن ارتباط برقرار کند (۱۸). مهارت‌های ارتباطی بین فردی، بر روابط بین دانشجویان و اساتید، بهداشت روانی و عملکرد مفید و مؤثر در جامعه و دانشگاه تأثیر می‌گذارد (۱۹) و مشتمل بر رفتارهایی هستند که متضمن توانایی شروع و تداوم ارتباطات اجتماعی اند و دارای ماهیتی تعاملی، وابسته به موقعیت و هدفمند هستند (۲۰). یکی از عوامل دیگری که دیدگاه دانشجویان به ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی را تحت تأثیر قرار می‌دهد خودکارآمدی دانشجویان است (۲۱).

مفهوم خودکارآمدی از اعتقاد افراد به توانایی شان در اعمال کردن مقداری کنترل بر عملکرد خودشان و بر رویدادهای محیطی شکل می‌گیرد (۲۲). در محیط‌های تحصیلی، خودکارآمدی به باورهای دانشجو در ارتباط با توانایی انجام وظایف درسی تعیین شده اشاره دارد (۲۳). دانشجویانی که خودکارآمدی بالایی دارند شکستشان را به تلاش پایین نسبت می‌دهند تا توانایی کم؛ در مقابل دانشجویانی که خودکارآمدی پایینی دارند شکستشان را به توانایی پایین نسبت می‌دهند (۲۴). سطوح بالای خودکارآمدی تحصیلی به میانگین نمرات بالاتر و پایداری برای تکمیل تکالیف یادگیری می‌شود، در نتیجه دانشجویانی که خودکارآمدی تحصیلی بالاتری دارند، سازگاری تحصیلی بهتری دارند (۲۵) و

و گفتگوها شکل می‌گیرد، می‌تواند به عنوان پایه‌ای برای گسترش مباحثات در کلاس درس، اتاق گفتگو و سایر ارتباطات حضوری و برخط باشد و از این طریق، میزان مشارکت و فعالیت دانشجویان در دوره افزایش می‌یابد (۶). آموزش تلفیقی رویکردی است که اشکال سنتی یادگیری در کلاس درس، همچون کارآمدی و فرصت‌های تعامل، مشارکت و اجتماعی شدن کلاس درس را با وقایع و فعالیت‌های مختلف یادگیری برخط و امکانات یادگیری فعال غنی‌شده در محیط برخط ترکیب می‌کند (۹،۱۰). در رویکرد آموزش تلفیقی با استفاده از یادگیری مبتنی بر کلاس درس و دسترسی فزاینده و انعطاف‌پذیر به اطلاعات و پشتیبانی از منابع یادگیری، مزایای هر دو روش را در خود جمع کرده است (۱۱). طراحی چنین دوره‌ای این پتانسیل را دارد که رضایت دانشجویان را افزایش دهد؛ به دلیل این‌که تجربه یادگیری دانشجویان بر اساس یک الگوی یادگیری پویایی استوار است که آنان را قادر می‌سازد تا بیشتر درگیر تجربه‌های آموزشی خود شوند (۶). این روش طوری طراحی می‌شود تا دانشجویان را به فعال بودن در فرایند آموزشی تشویق کند. دانشجویانی که در یک دوره ترکیبی مشارکت می‌کنند، یادگیری خودراهربر، تعاملات و مشارکت‌های اجتماعی را مورد حمایت قرار می‌دهند (۸).

به‌خاطر محدودیت‌های یادگیری برخط (همچون سرعت پایین اتصال به اینترنت، فرسایش انگیزه دانشجویان در محیط مجازی، عدم احساس تعلق به جمع و گروه) و همچنین ترجیحات استادان و دانشجویان برای استفاده از ارتباطات رودرروی حضوری و برقراری تعاملات اجتماعی واقعی بین آنان، حرکت به سمت رویکرد آموزش تلفیقی ضروری است (۱۲، ۱۳). در آموزش تلفیقی همکاری و مشارکت متقابل بین یادگیرندگان، مربیان، یادگیرندگان و متخصصان باتجربه اتفاق می‌افتد (۱۴). همچنین، یکی از مهم‌ترین عناصری که در نظام برنامه درسی آموزش پزشکی باید بیشتر روی آن تأکید شود ارزشیابی میزان یادگیری دانشجویان است. همانطوری که عجم (۱۵) اظهار می‌دارد، در رویکرد آموزش تلفیقی، عنصر ارزشیابی دارای ویژگی‌های خاصی است و بر مواردی از جمله؛ خودارزیابی دانشجویان، ارزشیابی مستمر به‌عنوان بخشی از فرایند یادگیری، توازن بین ابعاد مختلف شناختی، عاطفی و مهارتی یادگیری دانشجویان، ارزشیابی توسط همکلاسی‌ها، ارزشیابی در جهت بهبود و رفع نواقص یادگیری دانشجویان، ارزشیابی از فعالیت‌های گروهی دانشجویان، ارزیابی میزان خلاقیت و نوآوری دانشجویان در حیطه تخصصی، استفاده از

راهبردهای یادگیری سودمندتری را به کار برده و در نهایت کارکرد بهتری خواهند داشت (۲۶)، مطالعات متعددی گویای وجود رابطه مثبت بین خودکارآمدی و موفقیت تحصیلی بوده است (۲۷، ۲۸).

اگر چه پژوهش‌های مختلفی در زمینه مهارت‌های ارتباطی و خودکارآمدی انجام شده است (۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵)، ولی با توجه به پژوهش‌های اندک در زمینه آموزش تلفیقی و الکترونیکی در آموزش پزشکی (۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰)، ضروری است عوامل مؤثر در پذیرش آموزش تلفیقی و ارزشیابی مبتنی بر آن، از نظر دانشجویان مورد توجه قرار گیرد، بر این اساس، اکنون این سوال مطرح است که آیا خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان و مهارت‌های ارتباطی بین فردی آنان در ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی نقش دارد؟

روش‌ها

روش این پژوهش از نوع توصیفی-مقطعی است. جامعه آماری در این پژوهش شامل تمامی دانشجویان رشته‌های پرستاری، مامایی، هوشبری و اتاق عمل دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی مشهد بوده است. حجم کل نمونه با استفاده از جدول گرجسی و مورگان، ۲۶۰ نفر تعیین شد و در این تحقیق با استفاده از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای نسبتی، تعداد افراد نمونه انتخاب شد. ابزارهای گردآوری اطلاعات شامل: پرسش‌نامه خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان، پرسش‌نامه استاندارد مهارت‌های ارتباطی بین فردی و پرسش‌نامه دیدگاه دانشجویان به ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی بوده است. پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان در سال ۱۹۸۸ توسط اون و فرامن به منظور اندازه‌گیری اعتقادات خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان تهیه شده است. این آزمون دارای ۳۲ عبارت است و بر اساس مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت تنظیم شده است و میزان اعتماد دانشجو در ارتباط با یادداشت برداشتن، سوال پرسیدن، توجه در کلاس، استفاده از کامپیوتر و غیره را می‌سنجد. فولادوند و همکاران (۲۵)، به منظور بررسی ویژگی‌های روانسنجی پرسش‌نامه خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان، آن را بر روی ۳۲۰ دانشجو اجرا کردند و همسانی درونی برای کل آزمون ۰/۹۱، برای زنان ۰/۹۰ برای مردان ۰/۹۱ به دست آمد که نشان می‌دهد این ابزار از همسانی درونی خوبی برخوردار است. همچنین اعتبار سازه این پرسشنامه در پژوهش آنان، با استفاده از تحلیل عامل اکتشافی و تحلیل عامل تاییدی مورد بررسی قرار گرفت.

پرسشنامه استاندارد مهارت‌های ارتباطی بین فردی دارای ۳۴ سؤال پنج گزینه‌ای و دامنه نمره آن بین ۳۴ تا ۱۷۰ بوده و گزینه‌های هر سؤال به صورت هرگز، به ندرت، گاهی اوقات، اکثر اوقات و همیشه است که از ۱ تا ۵ امتیاز بندی می‌شود. این پرسش‌نامه در مطالعات متعددی از جمله پیمان و همکاران استفاده شده و روایی و پایایی آن مورد تأیید قرار گرفته است (۴۱).

پرسشنامه محقق ساخته دیدگاه دانشجویان به ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی دارای ۱۴ سؤال چهار گزینه‌ای که گزینه‌های هر سؤال به صورت کاملاً موافق، موافق، مخالف و کاملاً مخالف که از ۱ تا ۴ امتیاز بندی شده بود. روایی این پرسشنامه از طریق روایی محتوایی تعیین و برای این منظور، پرسشنامه‌ها در اختیار پانزده نفر از متخصصان تعلیم و تربیت و صاحب‌نظران آموزش مجازی و تلفیقی قرار گرفت و بر اساس نظر آنان اصلاح گردید. برای محاسبه همسانی درونی ابزار تحقیق، از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که میزان آلفای آن برابر ۰/۹۱/ صدم به دست آمد و نشان دهنده پایایی مناسب پرسشنامه بود.

برای توزیع پرسشنامه‌ها، ضمن هماهنگی با دانشکده، از اساتید هر رشته اجازه گرفته شد و در ۱۵ دقیقه آخر کلاس، پرسش‌نامه‌ها تکمیل و سپس جمع‌آوری شدند. جهت رعایت ملاحظات اخلاقی، پژوهشگر با معرفی خود و توضیح اهداف پژوهش، به گروه نمونه اطمینان داد که اطلاعات آنان محرمانه باقی خواهد ماند. برای تحلیل داده‌ها، از آزمون‌های آماری t نمونه‌ای (مقایسه میانگین با نمره مطلوب)، ANOVA (مقایسه میانگین‌ها) و رگرسیون چندگانه سلسله مراتبی (بررسی نقش متغیرها) استفاده شد.

یافته‌ها

نتایج این پژوهش در ارتباط با دیدگاه دانشجویان به ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی، نشان داد که اکثر دانشجویان نسبت به ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی دیدگاه موافق (۳۸ درصد) و کاملاً موافق (۵۲ درصد) داشتند. برای بررسی معنی دار بودن دیدگاه دانشجویان نسبت به ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی، از آزمون t تک نمونه‌ای استفاده شد. نتایج نشان داد که t مشاهده شده برابر ۵/۱۴ بود که در سطح آلفای ۰/۰۱ معنی‌دار بود. بنابراین دانشجویان نسبت به ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی نظر موافق و کاملاً موافقی دارند.

رشته هوشبری بود (تفاوت میانگین: ۹/۰۴)، مهارت‌های ارتباطی بین فردی دانشجویان مامایی بیشتر از دانشجویان رشته اتاق عمل بود (تفاوت میانگین: ۸/۰۲)، ولی بین مقایسه‌های دو به دوی دیگر تفاوت معنی‌داری مشاهده نشد (جدول ۱).

بین مهارت‌های ارتباطی بین فردی دانشجویان با توجه به رشته تحصیلی آنان تفاوت معنی‌داری مشاهده شد. نتایج بررسی آزمون تعقیبی توکی نشان داد که مهارت‌های ارتباطی بین فردی دانشجویان رشته پرستاری بیشتر از دانشجویان رشته مامایی بود (تفاوت میانگین: ۱/۵۶)، همچنین مهارت‌های ارتباطی بین فردی دانشجویان پرستاری بیشتر از دانشجویان

جدول ۱: نتایج آزمون تجزیه تحلیل واریانس یک طرفه برای بررسی تفاوت مهارت‌های ارتباطی بین فردی دانشجویان با توجه به رشته تحصیلی

منابع تغییر	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی‌داری
بین گروهی	۵۲۰۲/۳۱	۳	۱۷۳۴/۱	۱۰/۴۳	۰/۰۰
درون گروهی	۴۲۵۳۰/۲۸	۲۵۶	۱۶۶/۱۳		
جمع	۴۷۷۳۲/۵۹	۲۵۹			

خودکارآمدی تحصیلی و مهارت‌های ارتباطی بین فردی دانشجویان رابطه مثبت و معنی‌داری برقرار است.

همان‌طوری که در جدول شماره دو نشان داده شده است، بین مهارت‌های ارتباطی بین فردی و خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان با دیدگاه آنان نسبت به ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. همچنین بین

جدول ۲: ماتریس ضریب همبستگی بین متغیرها

نام متغیر	دیدگاه دانشجویان به ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی	مهارت‌های ارتباطی بین فردی	خودکارآمدی تحصیلی
دیدگاه دانشجویان به ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی	۱		
مهارت‌های ارتباطی بین فردی	۰/۲۴**	۱	
خودکارآمدی تحصیلی	۰/۴۳**	۰/۵۸**	۱

- معنی داری در سطح ۰/۰۵ *- معنی داری در سطح ۰/۰۱

متغیر مهارت‌های ارتباطی بین فردی دانشجویان به تنهایی ۰/۰۵ درصد از واریانس نمرات دیدگاه دانشجویان نسبت به ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی را تبیین می‌کرد. دومین متغیر وارد شده به تحلیل، خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان بود. ورود این متغیر به تحلیل ضریب تعیین را به میزان ۰/۱۳ درصد افزایش داد و متغیرهای مهارت‌های ارتباطی بین فردی و خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان در مجموع ۰/۱۸ درصد از واریانس دیدگاه دانشجویان نسبت به ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی را تبیین کردند. هر دو مرحله که از طریق متغیرهای مهارت‌های ارتباطی بین فردی و خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان به پیش بینی دیدگاه آنان نسبت به ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی می‌پردازد از لحاظ آماری معنادار است و می‌توان گفت که با اضافه کردن متغیر دوم، قدرت تبیین‌کنندگی مدل افزایش پیدا کرده است (جدول ۳).

برای آگاهی از تأثیر مهارت‌های ارتباطی بین فردی دانشجویان و خودکارآمدی تحصیلی بر دیدگاه آنان نسبت به ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی از روش تحلیل رگرسیون چندگانه سلسله مراتبی استفاده شد. نتایج نشان داد که دوربین واتسن برابر با ۱/۷۹ و کمتر از ۴ بود. بنابراین خطاها مستقل از هم هستند، همچنین Vif در همه موارد حداکثر ۳/۲۲ و بسیار کمتر از ۱۰ بود. بنابراین مشکل هم خطی و هم جهتی تغییرات وجود ندارد و پیش فرض‌های رگرسیون چندگانه برقرار است. در روش رگرسیون چندگانه، متغیرهایی که بر طبق جدول فوق با دیدگاه دانشجویان نسبت به ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی رابطه معنی‌دار داشتند وارد معادله شدند و میزان تأثیر هر کدام از آنها تعیین شد.

براساس یافته‌های این تحقیق، متغیرهای مهارت‌های ارتباطی و خودکارآمدی متغیرهایی بودند که دیدگاه دانشجویان نسبت به ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی را پیش‌بینی می‌کردند.

جدول ۳: آماره های توصیفی مدل رگرسیون برای پیش بینی دیدگاه دانشجویان نسبت به ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی از طریق متغیرهای مهارت‌های ارتباطی بین فردی و خودکارآمدی تحصیلی

مرحله	پیش‌بینی کننده‌ها	ضریب تعیین	F تغییرات	معنی داری آماری	بتای استاندارد شده	t	معنی داری آماری
۱	مهارت های ارتباطی	۰/۰۵	۱۶/۱۴	۰/۰۰۰	۰/۰۹	۴/۰۱	۰/۰۰۰
۲	خودکارآمدی	۰/۱۸	۴۰/۴۳	۰/۰۰۰	۰/۱۷	۶/۳۵	۰/۰۰۰

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف بررسی نقش خودکارآمدی تحصیلی و مهارت‌های ارتباطی دانشجویان بر دیدگاه آنان به ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی انجام پذیرفت. نتایج این پژوهش نشان داد که بین مهارت‌های ارتباطی بین فردی و خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان با دیدگاه آنان نسبت به ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و متغیرهای مهارت‌های ارتباطی و خودکارآمدی تحصیلی متغیرهایی بودند که دیدگاه دانشجویان نسبت به ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی را پیش بینی می‌کردند. این یافته‌ها با نتایج پژوهش سو (SO HJ) و همکاران (۴۲) و گابریل (Gabriel) (۴۳)، همخوانی دارد. همان‌طوری که حیدرزاده و همکاران، اظهار داشتند برای ارتقاء مهارت‌های ارتباط بین فردی دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی لازم است تا دوره‌های آموزش مهارت‌های ارتباط بین فردی طراحی و اجرا شود، همچنین آموزش تئوری و عملی این مهارت‌ها در محتوای برنامه درسی گنجانده شود (۴۴).

نتایج مطالعه حاضر حاکی از آن بود که دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی دیدگاه موافقی به ارزشیابی مبتنی بر رویکرد آموزش تلفیقی دارند. این یافته‌ها با نتایج پژوهش ذوالفقاری و دیگران (۴۵)، بیلی و مورایس (Bailey & Morais) (۴۶)، کوهانگ و بهلینگ (koohang & Behling) (۴۷)، چن و جونز (Chen & Jones) (۴۸) همسو است. نتایج پژوهش آنان نشان داد که دانشجویان، دوره‌های آموزش تلفیقی را ترجیح می‌دهند و نگرش مثبتی نسبت به این رویکرد دارند.

یافته دیگر این پژوهش نشان داد که بین مهارت‌های ارتباطی بین فردی دانشجویان با توجه به رشته تحصیلی آنان تفاوت معناداری مشاهده شد. مهارت‌های ارتباطی بین فردی دانشجویان رشته پرستاری بیشتر از دانشجویان رشته مامایی و هوشبری بود. همچنین مهارت‌های ارتباطی بین فردی دانشجویان مامایی بیشتر از دانشجویان رشته اتاق عمل بود.

این یافته با نتایج پژوهش محمودی و همکاران، مطابقت دارد (۴۹).

با توجه به اهمیت مشارکت فراگیران در فرایند آموزش و تسهیل آن از طریق آموزش تلفیقی، رضای حس کنجکاوی طبیعی و ارائه آموزش از طریق چندرسانه‌ای‌ها، لزوم آموزش مطابق با پیش نیازهای تک‌تک دانشجویان، برقراری تعاملات فردی و گروهی از طریق آموزش تلفیقی، بهبود و گسترش مهارت‌های حل‌مسأله و استفاده از سایر اشکال بازنمایی نمادین ایجاد می‌کند که ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی مورد توجه قرار گیرد تا آموزش و یادگیری دانشجویان از جذابیت و کیفیت بیشتری برخوردار شود. محیط آموزش تلفیقی این ویژگی را دارد که به یادگیرندگان امکان می‌دهد تا به تعاملات گسترده با استادان، همکلاسی‌ها، دانشجویان دیگر و مواد و منابع آموزشی بپردازند، این تعاملات، فقط از طریق ابزارها و امکانات برخط مانند کلاس مجازی، جلسات گفتگوی برخط، پست الکترونیکی، مقالات و کتاب‌های الکترونیکی، سایت‌های مرجع، رسانه‌های تعاملی و امثال آن‌ها صورت نمی‌گیرد؛ بلکه برای گسترش تعامل‌های زنده و انسانی، از مباحثه‌های گروهی در کلاس درس، گفتگوهای دوفره و چندنفره، با استادان و دانشجویان در دانشگاه و سایر اشکال تعامل حضوری استفاده فراوانی می‌شود. محیط آموزش تلفیقی این امکان را برای دانشجویان فراهم آورده است که مدام در هر زمان و مکانی که دوست داشته باشند و اثربخشی بیشتری برای آنان داشته، به کسب تجربه و یادگیری بپردازند. بر اساس ویژگی‌های رویکرد آموزش تلفیقی، نیاز به تنوع در شیوه‌های ارزشیابی احساس می‌شود که شیوه ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی می‌تواند راهگشا باشد از این حیث که ارزشیابی دانشجویان به روش‌ها و ابزارهای گوناگون حضوری و برخط الکترونیکی و تناسب ارزشیابی‌ها با تفاوت‌های فردی و سبک‌های مختلف یادگیری در آموزش تلفیقی در کانون توجه قرار دارد. لذا ویژگی‌ها و امتیازات رویکرد آموزش تلفیقی و

می‌شود استفاده از ارزشیابی مبتنی بر رویکرد آموزش تلفیقی در سرلوحه اقدامات طراحی و اجرای برنامه درسی دانشکده‌های پرستاری و مامایی قرار بگیرد تا به طور همه جانبه و دقیقی پیشرفت تحصیلی و نتایج یادگیری دانشجویان ارزشیابی شود و از این طریق دانشجویان به یادگیری عمیق و معنادار منابع و محتوای آموزشی ترغیب شوند. می‌توان از محدودیت‌های پژوهش حاضر، به این مطلب اشاره کرد که این پژوهش در دانشکده پرستاری و مامایی انجام شده، بنابراین، نتایج پژوهش قابل تعمیم به سایر رشته‌ها نیست و بررسی این موضوع در رشته‌های دیگر ممکن است نتایج متفاوتی داشته باشد.

ارزشیابی مبتنی بر آن، می‌تواند منجر به یادگیری عمیق و پایدار دانشجویان شود (۵۰، ۵۱، ۵۲) و نتایج یادگیری دانشجویان، از جهات مختلف مورد واکاوی قرار گیرد تا شناخت دانشجویان و دست اندرکاران نظام آموزشی از نتیجه آموزش‌های ارائه شده در دوره آموزشی را عمق و غنای بیشتری ببخشد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که میزان خودکارآمدی تحصیلی و مهارت‌های ارتباطی دانشجویان بر دیدگاه آنان نسبت به ارزشیابی مبتنی بر آموزش تلفیقی نقش دارد. بنابراین اهتمام به امر آموزش خودکارآمدی تحصیلی و مهارت‌های ارتباطی بین فردی دانشجویان و توجه به ارزشیابی مبتنی بر رویکرد آموزش تلفیقی در دانشکده پرستاری و مامایی می‌تواند کارساز باشد. بنابراین پیشنهاد

References

- 1- Garrison R, Vaughan H. Blended learning in higher education: Framework, principles and guidelines. San Francisco: Jossey-Bass; 2008.
- 2- Oermann MH, Goberson KB. Evaluation and Testing in Nursing Education, Third Edition. New York: Springer Publishing Company; 2009.
- 3- Zolfaghari M, Negarandeh R, Eybpoosh S. [developing a blended learning program for nursing and midwifery students in iran: process and preliminary outcomes]. Iran j Nurs midwifery Res 2013; 18 (1): -20-6. [Persian]
- 4- Allami A, Mohammadi N. [Students' Attitude toward Combining Traditional and Electronic Education Epidemiology Course in Internship]. Research in medical education 2010; 2 (1): 35-41. [Persian]
- 5- Muirhead B. Encouraging interaction in online classes. International Journal of Instructional Technology and Distance Learning 2004; 1(6): 16-21.
- 6- Henry R. Hybrid Learning Environments in Higher Education Can Transformational Learning Outcomes Be Achieved? United States: Proquest LLC; 2008.
- 7- Smart K, Cappel J. Student's perceptions of online learning: A comparative study. Journal of Information Technology Education 2006; 5(5):201-219.
- 8- Lindsay EB. The best of both worlds: Teaching a hybrid course. Academic Exchange Quarterly 2004;8 (4): 16-20.
- 9- Bersin J. The Blended Learning Book, Best Practices, Proven Methodologies, and Lesson Learned. United States of America: John Wiley & Sons, Inc; 2004.
- 10-Gebara T. Comparing a blended learning environment to a distance learning environment for teaching a learning and motivation strategies course [dissertation]. Ohio state university; 2010.
- 11-Tang X, Pan Q. Study on application of blended learning in the college English course, international seminar on Future information technology and management engineering: china; 2008.
- 12-Noe RA. Employee Training and Development. 4th ed. Singapore: McGraw-Hill; 2008.
- 13-Sitzmann T, Kraiger K, Stewart D, Wisher R. The comparative effectiveness of web-based and classroom instruction: A meta-analysis, Personnel Psychology 2006; 59 (3): 623-664.

- 14-Lu CH. Understanding Self-directed Blended Learner's Usage Behavior of E-learning System. [dissertation]. China-Taiwan: National Sun Yat-Sen University; 2008.
- 15-Ajam AA. [blended learning curriculum design in Payame Noor University]. [dissertation]. Mashhad: Ferdowsi University of Mashhad; 2013. [Persian]
- 16-Farhangi A, safarzadeh H, khademi M. [Organizational Communication Theory]. Tehran: Nashre Rasa; 2004. [Persian]
- 17-Ghobadi M. [communicational skills]. Mahnameh Banke Melli 2008; 150: 25-32. [Persian]
- 18- Doaayi H. [Providing corporate organizational communications model in Iran's steel industry group]. Journal of management knowledge 1994; 25(0):36-44.[Persian]
- 19-Matson JL. Matson evaluation of social skills with youngsters: manual. Worthington OH: international diagnostic system; 1990.
- 20-Merill K, Gimpel GA. Social skills of children and adolescents: conceptualization, assessment, and treatment. New jersey: Lawrence Erlbaum associates, inc; 1998.
- 21-Shea P, Bidjerano T. learning presence: towards a theory of self-efficacy, self regulation, and the development of a communities of inquiry in online and blended learning environments. Computers & education 2010; 55 (1):1721-1731.
- 22-Hajloo N, sobhi N, Rahbar Taramsari M, Haghightgoo M. [Perfectionism and Self-efficacy of Nurses in Rasht Hospitals]. Research in medical education 2011; 3 (1): 42-48. [Persian]
- 23- Haghani F, Asgari F, Zare S, Mahjoob Moadab H. [Correlation between Self-Efficacy and Clinical Performance of the Internship Nursing Students]. Research in medical education 2013; 5 (1): 22-30. [Persian]
- 24-Akin A. Self-efficacy, achievement goals and depression, anxiety, and stress: A structural equation modeling. World Applied Sciences Journal 2008; 3 (5): 725-732.
- 25-Fooladvand KH, Farzad V, Shahraray M, Sangari AA. [Role of social support, academic stress and academic self-efficacy on mental and physical health]. Contemporary Psychology 2009; 4 (2): 81- 93. [Persian]
- 26-Artino AR, La Rochelle JS, Durning SJ. Second-year medical students' motivational beliefs, emotions, and achievement. Med Educ 2010; 44(12): 1203-1212.
- 27-Zajacova A, Lynch SM, Espenshade TJ. Self-efficacy, Stress, and Academic Success in College. Research in Higher Education 2005; 46 (6): 677-706.
- 28-Ghamari F, Mohammadbeigi A, Mohammadsalehi N. [The association between mental health and demographic factors with educational in the students of arak universities]. JBUMS. 2010; 12 (5): 118-124. [Persian]
- 29-Zeighami Mohammadi S, Hagigi S. [the association between nurses communication skills and nurse-physician relationship and collaboration]. Journal of nursing and midwifery 2008; 6(4): 189-196. [Persian]
- 30-Amini M, Nouri A, Samavatyan H, Soltanolkottabi M. [The Effect of Communication Skills Training on Organizational Citizenship Behavior (OCB) of Nurses]. Iranian Journal of Medical Education 2013; 12 (10):796-804. [Persian]
- 31-Salimi M, Peyman H, Sadeghifar J, Toloui Rakhshan S, Alizadeh M, Yamani N. [Assessment of Interpersonal Communication Skills and Associated Factors among Students of Allied Medicine School in Tehran University of Medical Sciences]. Iranian Journal of Medical Education 2013; 12 (12): 895-902. [Persian]

- 32-Zamani A, Shams B, Moazzam E. [Communication Skills Training for Physicians as a Strategy for Enhancing Patients' Satisfaction: A Model for Continuing Education Iranian]. *Journal of Medical Education* 2004; 4 (1): 15-22. [Persian]
- 33-Galhardo A, Cunha M, Pinto-Gouveia J. Measuring self-efficacy to deal with infertility: Psychometric properties and confirmatory factor analysis of the Portuguese version of the infertility self-efficacy scale. *Res Nurs Health* 2013; 36 (1): 65-74.
- 34-Tehrani FJ, Nikpour S. Effect of health on knowledge, self-efficacy and health behaviors of women with urinary tract infection. *International Journal of Urological Nursing* 2014; 8 (1): 3-14.
- 35-Williams B W, Kessler HA, Williams MV. Relationship among Practice Change, Motivation, and Self-Efficacy. *J. Contin. Educ. Health Prof* 2014; 34 (1): 5-10.
- 36-De Fátima Wardenski R, De Espíndola MB, Struchiner M, Giannella TR. Blended learning in biochemistry education: Analysis of medical students' perceptions. *Biochem. Mol. Biol. Educ* 2012; 40 (4): 222-228.
- 37-Ezeonwu M, Berkowitz B, Vlasses FR. Using an Academic-Community Partnership Model and Blended Learning to Advance Community Health Nursing Pedagogy. *Public Health Nursing* 2014; 31(3): 272-280.
- 38-El Ansari W, Dunne J. Case study of cognitive behavioral therapy awareness educational programme using blended learning, UK. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing* 2013; 20 (1): 50-63.
- 39-Lai KW, Khaddage F, Knezek G. Blending student technology experiences in formal and informal learning. *Journal of Computer Assisted Learning* 2013; 29 (5): 414-425.
- 40-Ghanbari A, Jahednama F, Ghanbari A, Heidarzadeh A. [Survey of Medical Students Satisfaction of Internet Services in Guilan University of Medical Sciences in 1386]. *Journal of research in medical education, Guilan University of Medical Sciences* 2010; 2 (1): 49-53. [Persian]
- 41-Peyman H, Yaghoobi M, Sadeghi Far J, Saye Miri K, Alizadeh M, Yamani N, et al. [Assessment of interpersonal communication skill levels in lecturers of Ilam University of medical sciences: A case study]. *Iranian Journal of Medical Education* 2012; 11 (9): 1436-1442. [Persian]
- 42-So HJ, Brush TA. Student perceptions of collaborative learning, social presence and satisfaction in a blended learning environment: relationships and critical factors. *Computers & education* 2008; 51: 318-336.
- 43-Gabriel M A. Learning together: Exploring group interactions online. *Journal of Distance Education* 2004; 19 (1): 54-72.
- 44-Heidarzadeh A, dadkhahtirani H, asadi A, nemati M. [The Interns, Residents and Faculty Members' Knowledge and Attitudes toward Communication Skills]. *Research in Medical Education* 2007; 9: 26-31. [Persian]
- 45-Zolfaghari M, Sarmadi M, Negarandeh R, Zandi B, Ahmadi F.[Attitudes of Nursing and Midwifery School's Faculty toward Blended E-learning at Tehran University of Medical Sciences]. *Hayat* 2009; 15 (1): 31-39. [Persian]
- 46-Bailey KD, Morais DB. Exploring the use of blended learning in tourism education. *Journal of Teaching in Travel & Tourism* 2005; 4 (4): 23-36.

- 47- Koohang A, Behling R, Behling S. Adding a new dimension to education: student perceptions toward hybrid/blended course delivery. *Issues in Information Systems* 2008; 9 (1): 1-5.
- 48- Chen CC, Jones KT. Blended learning vs. traditional classroom settings: assessing effectiveness and student perceptions in an MBA accounting course. *Journal of Educators Online* 2007; 4 (1): 1-15.
- 49- Mahmudi Gh, Jahani MA. [Assessing Communication Skill & Psychological Health in Nursing and Midwifery Student of North Iran]. Abstract book of 2th Congress of Behavioral and social aspects of Health; 2011 Dec 18-19; Iran: Shahroud. [Persian]
- 50- Battye, G. & Carter, H. Report on Review of Online and Blended Learning, Australian: University of Canberra pub; 2009.
- 51- Bersin, J. The Blended Learning Book, Best Practices, Proven Methodologies, and Lesson Learned, United States of America: John Wiley & Sons, Inc; 2004.
- 52- Uibu K, Kikas, E. The roles of a primary school teacher in the information society, *Scandinavian Journal of Educational Research* 2008; 52 (5):459-480.

The Role of Academic Self-Efficacy and Interpersonal Relations Skills of Students in the evaluation based on Blending Learning

Ajam A. A^{*1}

Received:2015/7/28

Accepted: 2015/3/14

Abstract

Introduction: Regarding the importance of using new technologies, including blending learning in medical education and the necessity of evaluating students learning, this study was conducted to investigate the role of educational Self-Efficacy and interpersonal relations skills of students in the evaluation based on blending learning.

Methods: This is a cross-sectional descriptive study. The research population included all undergraduate students in nursing and midwifery of Mashad University of Medical Sciences, selected by stratified sampling. Data collection instruments included educational Self-Efficacy inventory, standard interpersonal relations skills inventory, and students' perspective towards blending learning evaluation inventory. For data analysis, one-sample t-test, ANOVA, and hierarchical multiple regression statistical tests were used.

Results: The students were in agreement and strong agreement with the evaluation based on blending learning (90%), and the results of one-sample t-test were significant ($t=51.14$, and $p=0.01$). A significant difference was observed between interpersonal relations skills of the students, with respect to their field of study. The variables of relation skills and Self-Efficacy predicted the students' perspective towards evaluation based on blending learning ($p=0.01$).

Conclusion: Findings showed the role of interpersonal relations skills and Self-Efficacy of the students in the evaluation based on blending learning. Therefore, it is recommended to highlight and pay special attention to the application of the evaluation based on blending learning in this educational system.

Keywords: Self-Efficacy, Interpersonal Relation, Learning, Evaluation

Corresponding Author: Ajam A.A, Educational Sciences Dept, Payamenoor University, Iran. Aliakbarajam1387@gmail.com